

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ι'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1932

ΑΡΙΘ. 50

ΦΩΤΙΟΣ Ο Β΄.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΙΝΟΠΟΛΕΩΣ

Ο ΒΙΟΣ, ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΚΑΙ ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΑΥΤΟΥ

Τρία ἔτη παρήλθον ἤδη, ἀπ' οὗτου Φώτιος ὁ Β΄, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνινοπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἴκου-μενικῆς Πατριαρχίας, ἀνῆλθεν εἰς τὸν Ἀγιώτατον Θρόνον Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Γεωργίου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ ἐπιφανοῦς προκατόχου αὐτοῦ Μεγάλου Φωτίου τοῦ Α΄.

Βραχὺ μὲν τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, ἀλλὰ πάμπόλλα καὶ ζωτικὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια προσεπόρισεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἢ διακυβέρνησιν αὐτοῦ καὶ ἢ ἐν γένει πολιτεία του. Σπανίως εἰς τὸ παρελθὸν ἠύλογηθῆ πλουσίως ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐν τόσῳ βραχεῖα χρονικῇ περιόδῳ διὰ πνευματικῶν δωρεῶν καὶ δι' ἔργων εἰρήνης καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης.

Ὅτε ἐκλήθη νὰ προστῆ τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ἡ θέσις τοῦ ποιμνίου του δὲν ἦτο καθ' ὅλον εὐχάριστος. Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ αἰμνύστου Πατριαρχοῦ Βασιλείου τοῦ Γ' εἶχον πικρανθῆ συνεπεῖα τῆς ἐντάσεως τῶν σχέσεων μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, (διότι ἡ τελευταία ἠρνήθη νὰ ἀναγνωρίσῃ ἐπιστήμως τὸ Πατριαρχεῖον ὡς τοιοῦτον), συνεπεῖα τῆς χαϊώδους καταστάσεως τῶν ἐν διασπορᾷ ὀρθοδόξων κοινότητων, τῆς χαλαρώσεως τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ τελευταίως συνεπεῖα τῆς σατανικῆς διαγωγῆς καὶ τῶν σατανικῶν ἐνεργειῶν ἐνδὸς ἀπαταθῆνος καὶ ἐξωμύστου, ἰδρυτοῦ τοῦ ἀποκαλουμένου τουρκορθόδοξου δόγματος, ὅστις κατέλαβε διὰ τῆς βίας καὶ ψικαιοποιήθη δύο ἐκ τῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν τοῦ Φωτίου ἐγένοντο ἐκδηλοὶ οἱ οἰωνοὶ μιᾶς νέας ἀνθηρᾶς ἐποχῆς εὐτυχίας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ ψῆφοι τῶν ἐκλογέων Ἀρχιερέων διετέθησαν ὁμοφώνως ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐπι ἅπασι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπεφάνη, στηρίζον τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς πίστεως. Ὁ ἀποστολικὸς ποιμὴν, ὁ εὐπειθὴς λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου, ὁ ἀγγελὸς τῆς φιλανθρωπίας, ὁ ἐνθεὸς καὶ ἀγνὸς ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ βαθὺς ἐπιστήμων, ὁ προσηγῆς καὶ εὐγενὴς κοινωνικὸς ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον οἱ πιστοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνινοπόλεως ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτιμῆσωσιν ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον Εἰρηνοπούλεως (ἐπιφορτισμένον τὴν ἐνορίαν Πέραν, τμήμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς), καὶ βραδύτερον ὡς Μητροπολίτην Δέρκων (προαστείου τῆς Κωνινοπόλεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς παραλίας τοῦ Βοσπόρου), ἐξελέγη, ὁμοφώνως ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ

τόχαι αὐτῆς κατεπιστεύθησαν εἰς τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ.

Ὁ ἐνθουσιασμός, μετὰ τοῦ ὁποῦο αἱ ὀρθόδοξοι ἀποκατάλακται Ἐκκλησίαι, αἱ ὀρθόδοξοι κοινότητες τοῦ Ἑξωτερικοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ Ἀγγλικανικὴ καὶ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἐχαίρεισαν τὴν ἀνοδὸν τοῦ νέου Πατριαρχοῦ εἰς τὸν Θρόνον τῆς Κωνινοπόλεως, ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος καὶ ἔτι ἅπασι ἐπαυρόθη τὸ παλαιὸν λόγιον «*ἡμεῖς λαοῦ ἡμεῖς Θεοῦ*».

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν Φωτίου τοῦ Β' νέον πνεῦμα ζωῆς ἐφάνη ἐμφυχοῦν τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, πάντα τὰ μέλη αὐτῆς ἐπέδειξαν ζῆλον ἀνανεωμένον καὶ ἐντονον πρὸς ἔργασίαν καὶ πρόοδον, φιλοτιμουμένον ἐκάστου ν' ἀκολουθήσῃ τὸ ὑψηλὸν παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ.

Ἡ εὐλογία τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ἐπηρεολούθησε πολὺ ταχέως τὸ χαρμόσυνον τοῦτο γεγονός καὶ ὀλίγον μετὰ τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ νέου Πατριαρχοῦ ὄχι μόνον ἀποκαταστάθησαν αἱ μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας σχέσεις εἰς τὴν πρώτην μορφήν τῆς ἐγκαρδιότητος διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως ἐπιστήμως ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως τοῦ τίτλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ, ὡς πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ — τὸ καὶ σπουδαιότερον — τὸ Τουρκικὸν καὶ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, τὰ ὅποια ἔτρεπον ἐχθρικὰ αἰσθήματα κληρονομικοῦ καὶ ἀμοιβαίου μίσους πρὸς ἀλλήλα, ἠνώθησαν διὰ κοινῆς ἀξιοσημειώτου καὶ ὄντως ἐκπληκτικῆς προσπαθείας τῶν διακεκριμένων πολιτικῶν ἀμφοτέρων τῶν ἐθνῶν διὰ θεσμοῦ εἰρήνης καὶ συνεννοήσεως.

Αὐτὴ καὶ μόνῃ ἡ ἐπιτυχία θὰ ἦτο ἐπαρκὴς ἀμοιβή, διὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀντιπρόσωπον τοῦ βασιλέως τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ οὐδεὶς σκοπὸς ἐφαίνετο τόσον ἀπομεμακρυσμένος καὶ οὐδεμία προσπάθεια τόσον σκληρὰ οὐδὲν κενὸν ἔπρεπε νὰ μένη ἀπλήρωτον, οὐδεμία πνευματικὴ ἀνάγκη ἔπρεπε νὰ παραμεληθῆ.

Ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Πατριαρχείου ἡ μοναχικὴ ζωὴ, ἡ ὑπέροχος αὐτὴ ἐκδήλωσις τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας ἠνθήσε καὶ αὐθις μεθ' ὅλης τῆς αὐστηρότητος καὶ τῆς θερμῆς ἐπὶ τοῦ δένδρου τῆς θείας χάριτος.

Φώτιος ὁ Β' ἀνελλιπῶς πάντοτε παρίσταται εἰς ἱεροτελεστίας ἢ τελεῖ τὴν θείαν λειτουργίαν ὑποφέρων μετὰ χάριτος τοὺς μόχθους καὶ τὰς στερήσεις τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς, τηρῶν μετ' αὐστηρᾶς ἀκριθείας τῆς μεγάλης νηστείας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, παρὰ τὸ ἐπισηαλὲς τῆς υγιείας του, ἔτοιμος πάντοτε νὰ νοθετήσῃ, νὰ συμβιβάσῃ, νὰ ἐλεοδοτήσῃ, νὰ ἐνθαρρύνῃ, νὰ συγχωρήσῃ, νὰ εὐλογῆσῃ ὡς ἀληθῆς πατὴρ πρὸς τὰ πνευματικὰ του τέκνα καὶ ὡς ἀληθῆς ποι-

μὴν πρὸς τὸ πρόμικόν του, ὄχι μόνον διατάσσων τοὺς ἄλλους νὰ τηροῦν, ἀλλὰ καὶ τηρῶν ὁ ἴδιος.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ πειθαρχία ἐνισχυθῆ, ἱεροκήρυκες διωρίσθησαν εἰς ἐκάστην ἐκκλησίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τὸ κῆρος τῆς Ἐκκλησίας ἀποκατεστάθη, ἡ θεολογικὴ ἐπιστήμη, ἡ ἱστορία καὶ αἱ τέχναι καλλιεργοῦνται, καὶ περὶ τῆς θεολογικῆς μορφώσεως τῶν ἱεροσπουδαστῶν ἐλήφθη ἡ δέουσα φροντίς ἡ ἐπαρχία Ἰμβρου καὶ Τενέδου στερουμένη ἐπὶ ἑτη ἰδίου Μητροπολίτου ἀπέκτησε καὶ πάλιν τὸν πνευματικὸν τῆς ποιμένα, καὶ μόνον ἄνδρες εὐσεβεῖς ἐκ τοῦ κλήρου μὲ μὲρῶσιν καὶ ἰκανότητα προάγονται ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον.

Φώτιος ὁ Β' εἶναι λεπτὸς ψυχολόγος καὶ κριτὴς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ὑπὸ τὴν διακυβέρνησιν αὐτοῦ τοποθετεῖται ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν. Ἀλλὰ δὲν ἐπεδαφιεύθησαν μόνον ἐπὶ τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως αἱ εὐλογίαι καὶ τὰ εὐεργετήματα τῆς καθοδηγήσεώς του. Ἡ ἔγκαιρος ἐπέμβασις αὐτοῦ εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἐκλογὴν Ἀντιοχείας ἀπήλλαξε τὸν θρόνον αὐτὸν λυπηρῶν διενέξεων, καὶ ἡ πατρικὴ του μέριμνα ἐχάρισε διὰ μὲν τῆς ἐκλογῆς τοῦ τῶος μητροπολίτου Κερκύρας Ἀθηναγόρα εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς εἰς τὴν ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, διὰ δὲ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Αὐστραλίας Τιμοθέου εἰς τὸν ὀρθόδοξον ἐλληνο-σμὸν τῆς Αὐστραλίας τὴν πολυπόθητον ἀρμονίαν καὶ γαλήνην ὁ διορισμὸς τοῦ Μητροπολίτου Ἐδλογίου ὅπως προνοητὴ περὶ τῶν ἐξ ἔξορίας Ῥώσων ἐξησφάλισε τὴν πνευματικὴν τῶν εὐεξίαν καὶ, τελευταίον, ἄλλ' ὄχι καὶ ἐλάχιστον, θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀναφέρω ἐνταῦθα τὴν λαμπρὰν ἐργασίαν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως Ὀρθοδόξου καὶ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ὅποιαν ὁ Φώτιος ὄχι μόνον εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν προήγαγε μετὰ δραστηριότητος καὶ θερμῆς, ὥστε νὰ δικαιολογῆ πλήρως τὴν ἀτομικὴν του δῆλωσιν ὅτι αἱ ἀπλῶς φιλικαὶ καὶ τυπικαὶ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀπέδωσαν ὄντως ἀδελφικαί.

Ὅσον σπουδαῖον καὶ πολυτίμον δύνатаι νὰ εἶνε τὸ ἔργον, ἕπερ ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ συνετελέσθη, ὑπάρχουσιν οὐχ ἥττον καὶ σπουδαιότερα ἔτι πρὸς ἐκπλήρωσιν. Πλήρης ἔνωσις μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ πραγματοποιηθῆ ἐν προσεχέι μέλλοντι, οἱ διεσπασμένοι δεσμοὶ μετὰ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἀποκατασταθῶσι διὰ τῆς ἀρσεως τοῦ σχίσματος, ἡ εἰρήνευσις τῆς χαιμαζομένης Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐπιτευχθῆ, ἡ 8η Οἰκουμενικὴ Σύνοδος θὰ συγκληθῆ καὶ τέλος ἡ συμφιλίωσις, ὡς πάντες ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἐλπίζομεν, μετὰ τῆς σεβασμίας καὶ προσφύτερας Ἐκκλησίας τῆς Ῥώμης δὲν θὰ ἀστοχῆσῃ, ἔταν ἡ Θεία Πρόνοια εὐδοκήσῃ ὅπως πάντα τὰ μέλη τοῦ Πνευματικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ὦσιν ἐν ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἐνάτητος ἐν τῇ πίστει.

Δὴ Κύριος ὅπως ἐπιζήσωμεν καὶ ἴδωμεν πληρουμένην ἐν τῷ προσώπῳ Φωτίου τοῦ Β' τὴν πανηγυρικὴν προτροπὴν πρὸς αὐτὸν ἀνωτάτου ἄξιωματου-

χου τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναρρήσεως, καθ' ἣν σπικμὴν τῷ ἐνεχειρίζετο ἡ ποιμαντορικὴ βράδδα, ὅπως ὀδηγήσῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰς τὴν εὐλογημένην γῆν εἰς δόξαν Χριστοῦ, τοῦ Βασιλέως τῶν οὐρανῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΛΛΕΝΜΠΑΧ
ΑΡΧΩΝ ΜΕΓΑΣ ΧΑΡΤΟΥΛΑΡΙΟΣ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ διορθώσεως τοῦ ἀπὸ 25 Μαΐου ἐ. ἔ. διατάγματος περὶ κωδικοποιήσεως τῶν περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων καὶ ΤΑΚΕ ἰσχυρουσῶν διατάξεων*.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 31 τοῦ Νόμου 5439 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ 6 Σεπτεμβρίου 1931 διατάγματος κωδικοποιηθέντος νόμου 3148 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων τοῦ Ταμιεῖου Ἀποδοχῶν καὶ Ἀσφαλίσεως Κλήρου Ἑλλάδος», προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ἰπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν:

Ἐκ τοῦ ἀπὸ 25 Μαΐου ἐ. ἔ. Ἡμετέρου διατάγματος «περὶ κωδικοποιήσεως τῶν περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων καὶ ΤΑΚΕ ἰσχυρουσῶν διατάξεων—νόμος 5439—δημοσιευθέντος εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 297 τῆς 2 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, διαγράφονται τὰ ἄρθρα 25 καὶ 27, ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου 28 καὶ ἡ πρώτη καὶ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἄρθρου 32, ὡς ἐπιφαλμένως συμπερίληφθέντα εἰς τὴν κωδικοποίησιν. Ἐπεριλαμβανόμενα διατάξεις ἀντικειμένως εἰς τὸν νόμον 5439 καὶ συνεπῶς δι' αὐτοῦ καταργηθείσας.

Ἡ σειρά τῶν ἄρθρων τοῦ ὡς ἀνωτέρω διατάγματος τροποποιεῖται ὡς ἀκολουθῶς:

Τὸ ἄρθρον 26 παρεμβάλλεται μεταξὺ τῶν ἄρθρων 23 καὶ 24, αἱ δὲ δύο τελευταῖαι παράγραφοι τοῦ ἄρθρου 28 τοποθετοῦνται μετὰ τὸ ἄρθρον 24 ὡς τελευταῖαι παράγραφοι τούτου.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ἰπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθῆναις τῆ 21 Νοεμβρίου 1932.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΓΜΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας κλπ. Ἰπουργός
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ

* Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως, τευχ. Α' ἀριθμὸς φύλλου 415 τῆς 28 Νοεμβρίου 1932.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΥ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΣΧΑΛΙΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ (6)
ΤΗ ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Ἡ Ἐκκλησία φρονοῦμεν, βεβαιοὶ δὲ καὶ ἡ Ἱστορία, ὅτι εἰς διαφόρους ἐκδηλώσεις τοῦ ἔξωτερου αὐτῆς βίου εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ παρακολουθῇ τὰ τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Κοινωνίας, πολλάκις δὲ νὰ ὑφίσταται καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν. Εἰς τοῦτο ὀφείλονται αἱ διάφοροι κατὰ καιροὺς μεταρρυθμίσεις καὶ μεταβολαὶ καὶ εἰς ἄλλα μὲν σημεῖα καὶ ζητήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς χρονολογίας, ὅπως γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἀνωτέρω. Καὶ τοῦτο διότι ἡ χρονολογία, ὅπως καὶ τὸ Ἡμερολόγιον, δὲν εἶναι ζήτημα τῆς δογματικῆς αὐτῆς διδασκαλίας, οὔτε τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς σημασίας τῶν θεμελιωδῶν κανονικῶν βάσεων τῆς Ἐκκλησίας¹⁶, ἀλλ' εἶναι ζήτημα ἀστρονομικόν, εἶναι ζήτημα κοσμικόν, τὸ ὁποῖον κατ' ἀνάγκην μεταχειρίζεται ἡ Ἐκκλησία πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν διαφορῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν. Εἰς τὸν λόγον δὲ τοῦτον ὀφείλεται καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας δὲν εἶχε τὸ ἴδιον Ἡμερολόγιον ἐν χρήσει εἰς ὅλας τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας καὶ Ἐπαρχίας· ἀλλ' ἀλλαχοῦ μὲν, ὡς π. χ. εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Κων/πύλου, μετεχειρίζετο τὸ Ἰουλιανόν Ἡμερολόγιον, ἀλλαχοῦ δέ, ὡς π. χ. εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας, μᾶλλον τὸ Αἰγυπτιακόν, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῶν Πασχαλίων Γραμμάτων τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀλεξανδρείας κ. λ. π., ἦτοι ἐκάστη κατὰ τόπους Ἐκκλησία προετίμα μᾶλλον τὸ Ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζετο ἐπίσης ἡ κατὰ τόπους Πολιτεία καὶ κοινωνία. Ἡ ἡμερολογιακὴ δὲ αὐτῆ διαφορά μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπετρέπετο ὑφισταμένη, ἀλλὰ θὰ ἀπετέλει σοβαρὸν σημεῖον καὶ σπουδαίαν ἀφορμὴν πρὸς ἐξέτασιν ὑπὸ τε τῶν Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἂν τὸ πολιτικόν Ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζεται ἡ Ἐκκλησία διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς αὐτῆς ἀνάγκας ἐθεωρεῖτο ὄντως ζήτημα καθαρῶς ἐκκλησιαστικόν. Αἱ σκέψεις αὗται οὐδεμίαν ἀμφιβολία ὅτι ἐπέδρασαν σπουδαίως εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες προέβησαν εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου.

Προσέτι εἶναι γνωστοὶ οἱ ποικίλοι καὶ σπουδαῖοι¹⁷ ἐπιστημονικοί, πολιτικοί, ἐθνικοί, κοινωνικοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοὶ λόγοι, οἵτινες ἐπέβαλλον πρὸ πολλοῦ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐν χρήσει Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου καὶ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι ἀναφέρονται εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν χριστιανῶν ὡς μελῶν τῆς Κοινωνίας καὶ τῆς Πολιτείας.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων προέκυψαν ἤδη καὶ ἄλλοι λόγοι ἐπίσης ἀποχρώντες καὶ σπουδαῖοι, τοὺς ὁποίους

16. Πατριαρ. Ἐγκύκλ. ἀριθ. πρωτ. 450 ἡμερομ. 17 Φεβρουαρίου 1927.

17. Τοὺς προκειμένους λόγους ἀναπτύσσομεν ἐν τοῖς τρισὶ πρώτοις κεφαλαίοις τοῦ πονήματος ἡμῶν. Τὸ Ἡμερολογιακὸν ζήτημα» Μητρ. Βιζύης σελ. 11 - 61.

ὑπερχεοῦτο νὰ σταθμίσῃ προσηκόντως ἡ Ἐκκλησία, καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρίδη, ἄνευ βλάβης τοῦ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ συμφέροντος τῶν χριστιανῶν. Εἶναι δὲ οὗτοι οἱ ἑξῆς :

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐδέχθη τῷ 1923 καὶ ἔθηκεν εἰς ἐφαρμογὴν τὸ κρατοῦν ἐν τῇ Δύσει Γρηγοριανόν Ἡμερολόγιον. Ἀναμφιβόλως δὲν ἠδύνατο ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐμποδίσῃ τὴν Πολιτείαν εἰς τὴν προκειμένην ἡμερολογιακὴν μεταβολήν. Ἡ Πολιτεία καθ' ὃ εἶχε δικαίωμα διενήργησε ταύτην. ὅπως ἄλλως τε διενήργησαν αὐτὴν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα Κράτη καὶ αἱ Κυβερνήσεις καὶ ὅπως καὶ εἰς ἀρχαιοτέρας ἐποχὰς διενήργουν ταύτην αἱ διάφοροι Πολιτεῖαι καὶ ἐπὶ Ρωμαίων καὶ Βυζαντινῶν. Συνεπεία ὅμως τῆς ἐφαρμογῆς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου ἐπῆλθε παρὰ τοῖς Ὀρθοδόξοις ἡμῶν Χριστιανοῖς, τοῖς Ἑλλησι πολιταῖς, μεγάλη σύγχυσις καὶ Ἐκκλησιαστικὴ ἀναστάσις, ὀφειλομένη εἰς τὴν μεταξὺ τῶν δύο Ἡμερολογίων, Ἰουλιανοῦ καὶ Γρηγοριανοῦ, ὑπάρχουσαν διαφορὰν ἐκ 13 ἡμερῶν· ἐντεῦθεν ἐνῶ ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐτελεῖτο ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις δοξολογία ἐπὶ τῇ 1ῃ τοῦ νέου ἔτους, κατὰ τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶχομεν ἀκόμη ἑορτάσει τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων· ἐνῶ κατὰ τὸ πολιτικόν Ἡμερολόγιον εἶχομεν 1ην τοῦ νέου ἔτους, ἐκκλησιαστικῶς δὲν εἶχομεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου· ἐνῶ τῇ 25ῃ Μαρτίου κατὰ τὸ νέον πολιτικόν Ἡμερολόγιον ἐωρτάζομεν τὴν ἐπέτειον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Ἰνεξαρτησίας, ἐκκλησιαστικῶς δὲν εἶχομεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐνῶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἔχει συνειθίσει νὰ ἑορτάζῃ συγχρόνως τὰς δύο ταύτας μεγάλας ἑορτάς· τοιαῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια σκάνδαλα καθ' ὅλας τὰς ἀκινήτους μεγάλας ἑορτάς ἐλάμβανον χώραν κατὰ τὰ ἔτη 1923 καὶ 1924· ἐκτὸς τούτων καὶ πᾶσαι αἱ κατὰ τοὺς κειμένους πολιτικούς νόμους ἑορτάσιμοι καὶ ἐξαιρεταὶ ἡμέραι ἐρροθυμίζοντο πλέον κατὰ τὸ ἐν χρήσει ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Γρηγοριανόν Ἡμερολόγιον· ταῦτα δὲ πάντα συνέτειναν ἀναμφιβόλως σπουδαίως εἰς τὴν χαλάρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τῶν χριστιανῶν· ἔνεκα δὲ τούτου οὗτοι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ λησμονῶσι τὰς ἑορτάς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἔπαυσαν νὰ ἐκκλησιασίζονται, ὅπως καὶ πρότερον, ἐπὶ προφανεῖ βεβαίως καὶ ἀνυπολόγιστῳ ἠθικῇ καὶ ψυχικῇ βλάβῃ αὐτῶν.

Ἄλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως ἔσχεν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ συναίσθηματος ἡ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐφαρμογὴ τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου. Ἐν ᾧ προηγουμένως οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἐποιούντο χρῆσιν τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου κυρίως ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν πρὸς τοὺς ἄλλοθνητες, ἤδη ἐπεξέτειναν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἐν πάσαις αὐτῶν ταῖς βιωτικαῖς καὶ κοινωνικαῖς ἀνάγκαις· καὶ ἐνῶ ἡ προτέρα χρησιμοποίησις αὐτοῦ οὐδεμίαν ἐπιβλαβὴ ἐπήρεια εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ψυχῆς, ἤδη οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ εὐρίσκοντο πλέον ἐν τοιοῦτῳ περιβάλλοντι καὶ τοιαύτη καταστάσει, ὥστε ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ συνείδη-

σις πανταχόθεν ἐδέχτο προσβολὰς καὶ ἐντυπώσεις τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου ὡς ἀκριβεστέρον καὶ τελειότερον· ἐντεῦθεν ἢ μὲν ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς συνειδήσεως προὐχῶρει ὁλονὲν αὐξάνουσα καὶ ἐδραιουμένη, ἐνῶ τοῦναντίον ἢ ἐκ τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ἐπίδρασις ἠρξάτο περιοριζομένη καὶ ἐλαττουμένη· τοῦτο δὲ συνεπέφερε φυσικῶς καὶ ἀνάλογον μείωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, καθόσον καθίστατο γνωστὸν ὅτι τοῦτο ἐτροφοδοτεῖτο διὰ θεσμῶν ἀτελεστέρων καὶ ἡττον ἀκριβῶν.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

[13]

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τὰ αἴτια τοῦ ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ τῆς Ρωσικῆς ἐκκλησίας ἐξετάζοντες ἤδη μετὰ τὴν σύντομον ἀνασκόπησιν τῶν ἐκεῖ συμβάντων εὐρίσκομεν ταῦτα ποικίλα καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐκεῖ κύκλους κατανεμόμενα. Ὁ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς δρῶν παράγων, ἦτοι ἡ κυβερνήσις τῶν Σοβέτ, ὁ τείνων νὰ ἐξαλείψῃ, εἰ δυνατόν, τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὑποθάλλων συνεπῶς τὸν μεταξὺ ἀλλήλων διχασμὸν τῶν τέκνων τῆς ρωσικῆς ἐκκλησίας, ὑπῆρξεν ὁ ἐκ πάντων τῶν αὐτουργῶν τῆς διαιρέσεως ἐπικρατέστερος. Ἐνδιαφερόμενα τὰ Σοβέτ νὰ ἐκμηδενίσωσι τὸν ἐπιφοβὸν καὶ ἐξόχως ἐνοχλητικὸν καταστάιντα εἰς αὐτὰ Τύχωνα ἐνίσχυσαν πάσῃ δυνάμει τοὺς ἀνακαινιστάς, καὶ μολονότι ἐπιχαίροντα νὰ κρατῶσι τὴν ἐκκλησίαν ἐν σάλῳ, ἐπενέβησαν ἐνεργῶς πρὸς συγκράτησιν τῆς ἐν τῇ Ζώσῃ ἐκκλησίας ἐξωτερικῆς, ἔστω, ὁμοφωνίας, ἵνα οὕτω ἔχωσι τὸν κατὰ τοῦ Τύχωνος ἀντιδρῶντα παράγοντα ὡς οἷόν τε ἰσχυρότερον. Πόσον ὁ ἀόρατος οὗτος παράγων κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ τὴν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα τῆς Ρωσίας ἀνάμειξιν αὐτοῦ ἀποτελεσματικὴν, ἐμφαίνεται ἐκ τῆς στροφῆς, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴ ἡ πατριαρχικὴ μερὶς ἐποίησατο, μάλιστα μετὰ τὴν νομιμοποίησιν τῆς περὶ τὸν Σέργιον συνόδου, καὶ ἣτις μετέβαλε καὶ τὴν μερίδα ταύτην εἰς ἐπαινήτην τοῦ Σοβιετικοῦ καθεστώτος ἐξ ἴσου ἐνθερμον καὶ δημοσίον, ὅσον καὶ τοὺς τοσοῦτον διὰ τὴν εἰς τὰ Σοβέτ προσήλωσιν των κατηγορηθέντας κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπὸ τῶν Τυχωνικῶν Συνοδικούς.

Ἡ ἐπίδρασις τοῦ παράγοντος τούτου ὑπῆρξε τοσοῦτω μᾶλλον εὐχερεστέρα, ὅσῳ ἡ Ρωσικὴ ἐκκλησία βασιζομένη τέως ἐπὶ τῆς ἀμέσου προσιασίας τοῦ αὐτοκράτορος ἦτο ὅλως ἄωρος καὶ ἀπαράσκευος διὰ τὸ καθεστῶς τοῦ χωρισμοῦ ἐκκλησίας καὶ κράτους, εἰς τὸ ὅποιον ἀποτόμως ἐκ τῆς ἐπελθούσης ριζικῆς μεταβολῆς μετεπήδησε. Στερηθεῖσα δὲ τοῦ στηρίγματος τῆς, ἦτοι τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ εὐρεθεῖσα ἐν μέσῳ ἀληθινῆς ἡφαιστειώδους ἐκρήξεως ἐπαναστατικοῦ ὄρασμοῦ, ἐπόμενον ἦτο νὰ ὑποστῇ τὸν ἀντίκτυπον τοῦ ὄρασμοῦ τούτου καὶ νὰ ἴδῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πειθαρχίαν βαθέως κλονιζομένην καὶ ἐκ τῆς μέθης, τὴν ὁποίαν αἱ ἄμετροι δημοκρατικαὶ ἐλευ-

θεραὶ προὐκάλεσαν εἰς τὰ πνεύματα. Ἐντεῦθεν τὰ συντηρητικὰ πνεύματα, πρὸ τῆς ἀπειλουμένης ἀναστατώσεως τῶν πάντων εὐρεθέντα, ἐπόμενον ἦτο νὰ ὀνειροπολῶσι τὴν πρὸς τὸ καταλυθὲν καθεστῶς ἐπάνοδον, τὸ ὅποιον ἐξησφάλιζεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀκόπως καὶ ἄνευ θυσίας τινὸς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀδιάρκτον ἡσυχίαν. Ἄλλ' ἢ πρὸς τὸ πρόην καθεστῶς προσκόλλησις καὶ αἱ κατὰ τοῦ νέου καθεστώτος ἐκδηλώσεις ἀπετέλουν σοβαρώτατον σφάλμα, τοῦ ὁποίου αἱ σκληραὶ καὶ βαρεῖαι συνέπειαι θὰ ἐγίνοντο αἰσθηταὶ εὐθύς ὡς τὸ νέον καθεστῶς θὰ καθίστατο ἰσχυρότερον καὶ ἀπαλασσόμενον τῶν ποικίλων περιπασμῶν αὐτοῦ θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ κανονίσῃ ἀφόβως τοὺς λογαριασμοὺς μετὰ ἕνα ἕκαστον τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιπάλων του. Οὕτω ἡ περὶ τὸν Τύχωνα συντηρητικὴ μερὶς βαστάζει τὴν εὐθύνην τῆς ἐκτραχύνσεως τῶν σχέσεων ἐκκλησίας καὶ πολιτείας. Βεβαίως τοιαύτη τις πολιτεία, ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἱστορικοῦ ὄλισμοῦ βασιζομένη, ἀπαραιτήτως θὰ ἐδεικνύετο δυσμενῆς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ στροφή ὅμως, ἡ ἀρξάμενη ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Τύχωνος, ἡ συνεχισθεῖσα δραστηριώτερον ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν, καὶ ἡ υἰοθετηθεῖσα τέλος ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σέργιον, ἡ ὀδηγήσασα τὴν ρωσικὴν ἐκκλησίαν εἰς νομιμοποίησιν ἔναντι τῶν Σοβέτ, ἀποδεικνύει ἐμφανῶς, ὅτι ἡ πρότερον ἀκολουθουμένη κατεύθυνσις ἦτο ἐσφαλμένη. Καὶ τοῦ σφάλματος τούτου τὴν εὐθύνην ὑπέχει ἀκεραΐαν τὸ πατριαρχικὸν καθεστῶς.

Ἐτερον σφάλμα βαρύνον ἐξ ὀλοκλήρου τὸν Τύχωνα ὑπῆρξεν ἢ ἐπὶ τὸ ἀπολυταρχικώτερον δοθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ διαμόρφωσις τοῦ πατριαρχικοῦ πολιτεύματος. Βεβαίως ἐὰν ὁ Τύχων διέκριεν, ὅτι τὰ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τοῦ λαοῦ μέλη τῆς μελλούσης νὰ συγκληθῇ Τοπικῆς συνόδου ὄνθων τὴν κατὰστασιν πρὸς ἐκκλησιαστ. μεταρρυθμίσεις ἀντιτιθεμένας πρὸς τὰς ὀρθοδόξους παραδόσεις, ἐδικαιούτο καὶ μάλιστα ὑπεχρεούτο νὰ ματαιώσῃ τὴν σύγκλησιν τῆς Τοπικῆς συνόδου. Ἡδύνατο ἀκόμη ν' ἀποκρούῃ τὰ λαϊκὰ μέλη ἐκ τοῦ Ἀνωτάτου συμβουλίου. Δὲν ἐδικαιούτο ὅμως νὰ ἐκμηδενίσῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὸν Συνοδικὸν παράγοντα. Τὴν κατὰ τῶν φιλελευθέρων ρωπῶν ἀντίδρασιν αὐτοῦ ἐπεβάλλετο νὰ ἐκδηλώσῃ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων. Οὕτω καὶ Τοπικὴν σύνοδον ἐκ πάντων τῶν ἀρχιερέων ἠδύνατο νὰ συγκλήσῃ ἀποκλείων ἐξ αὐτῆς τοὺς λαϊκοὺς καὶ πρεσβυτέρους καὶ τὴν διαρκῆ ἐπισκοπικὴν σύνοδον παρ' αὐτῶ νὰ διατηρήσῃ. Πάν ὅ,τι θὰ ἐπρατεν, ἔπρεπε νὰ φροντίξῃ, ἵνα εἴνε τοῦτο σύμφωνον πρὸς τὴν ψήφον τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀρχιερέων.

Μεταβαλὼν δ' ὁ Τύχων τὸ ἐκκλησ. πολίτευμα ἐν Ρωσίᾳ εἰς ἀπολυταρχικὸν ἀρχίζει μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἀγῶνα περὶ μονίμου ἐγκαθιδρύσεως τούτου, μὴ θέλων ν' ἀκούσῃ τι οὔτε περὶ παρατήσεως αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, οὔτε περὶ προσωρινῆς καταργήσεως τοῦ πατριαρχικοῦ θεσμοῦ, τὸν ὅποιον τὰ Σοβέτ κατ' οὐδένα λόγον θὰ ἔστεργον νὰ ἐπανίδωσι λειτουργοῦντα. Καὶ ἐνῶ ἤδη θὰ ἦτο δυνατόν ἡ Ρωσικὴ ἐκκλησία νὰ εἴνε ὀργανωμένη συνοδικῶς ὑπὸ Πρωτὸν μόνιμον ἐδρεύοντα ἐν Μόσχᾳ μετὰ τοῦ τίτλου τοῦ Μητροπο-

λίτου καὶ μεθ' ἑλῶν τῶν δικαιωμάτων τῶν ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων ἀναγνωριζομένων, προτιμᾶται ἐπὶ δικαιοσύνην σχεδὸν ὁλόκληρον νὰ διατηρῆται ἡ ἐκκρημότης αὕτη καθ' ἣν ἡ πατριαρχικὴ ἐξουσία μεταβιβάζεται δι' ἐγγράφων ἀπὸ τοῦ ἐνὸς δικαιούχου εἰς τὸν ἕτερον ἐπὶ ἐκμηδενίσει τῆς συνοδικῆς ἐξουσίας.

Τέλος ἡ ἀδιαιλλεξία τῆς Τυχωνικῆς μερίδος ἐναντι τῶν Συνοδικῶν, φθάνουσα μέχρις ἀναχειροτονίας καὶ ἀναβαπτισμοῦ καὶ ματαιοῦσα πᾶσαν συνεννόησιν πρὸς εἰρηρικὴν διευθέτησιν τῶν διχογνωμιῶν καὶ διαφορῶν τῶν διαφόρων ἐκκλησιῶν, μερίδων, βαρύνει τὴν μερίδα ταύτην διὰ δυσβαστάκτων εὐθυνῶν ἐπὶ τῷ διχασμῷ τῆς Ρωσικῆς ἐκκλησίας.

Αἱ τὴν συνοδικὴν δ' ἐκκλησίαν βαρύνουσαι εὐθύται εἶνε περισσότερον ἐμφανεῖς. Ὡς ἐξεδηλώθη τὸ κίνημα τῶν τῆς Ζώσης ἐκκλησίας ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ, ὑπῆρξε μία ἀπόπειρα ἐγκαταστάσεως ὀλιγαρχίας τῶν πρεσβυτέρων. Οἱ προσετώτες τοῦ κινήματος ἐξήτησαν νὰ ἐξάρωσι τὸν παράγοντα τῶν πρεσβυτέρων, εἰς δευτέραν μοῖραν παραμερίζοντες οὐ μόνον τὸν ἐπισκοπικόν, ἀλλὰ καὶ τὸν λαϊκὸν παράγοντα. Προβάντες δ' εἰς ἐκτοπισμοὺς καὶ ἐκπτώσεις ἀρχιερέων καὶ εἰς χειροτονίαν τῶν διαδόχων αὐτῶν ἐδημιούργουν ἐπαναστατικὸν πραξικόπημα, ἀποσχίζον τὴν ρωσικὴν ἐκκλησίαν. Ἄλλὰ καὶ αἱ πρὸς μεταρρυθμίσεις ἐκδηλωθεῖσαι τάσεις αὐτῶν, μολονότι δὲν ἔθιγον ποσῶς τὸ δόγμα, ἐνεῖχον ὅμως τὸ ριζοσπαστικόν. Ἡ ἄνευ συναινέσεως γενικωτέρας συνόδου **πανορθοδόξου** ἐπαναφορὰ τοῦ γάμου τῶν ἀρχιερέων καὶ ἡ νομιμοποίησις τῆς δευτερογαμίας τῶν κληρικῶν παρὰ τὴν ἀνστηράν ἀπαγόρευσιν τῶν κανόνων, καθὼς καὶ αἱ ἐκδηλωθεῖσαι ρητῶς διαθέσεις πρὸς κατάργησιν τοῦ μοναχικοῦ βίου δὲν δύναται παρὰ νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ριζοσπαστικά. Εἶνε ἀληθές, ὅτι εἰς τὴν κατοφέρειαν ταύτην τῶν μεταρρυθμίσεων ἐγκαίρως συνεκρατήθη καὶ ὑπεχώρησεν ἡ συνοδικὴ ἐκκλησία. Ἄλλ' ἡ συγκράτησις αὕτη ἐγένετο ἐκ τοῦ προκληθέντος σκανδάλου παρὰ τῷ λαῷ, ὁ ὁποῖος καὶ πάλιν ἀπεδείχθη φρουρὸς ἀκοίμητος καὶ φύλαξ τῆς ὀρθοδοξίας.

Παρὰ ταῦτα δὲν δύναται νὰ μὴ ἀναγνωρισθῆ, ὅτι ἡ μερὶς αὕτη καὶ τὸ κανονικὸν πολιτεῦμα τῆς ἐκκλησίας ἐσεβάσθη περισσότερον τῆς Τυχωνικῆς ἐνεργῶς ὑποστηρίξασα τὸν θεσμόν τῆς συνοδικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ διαθέσεις πρὸς συνεννοήσεις καὶ συνδιαλλαγὴν ἐπανειλημμένως ἐξεδήλωσεν, ὀλιγώτερον ἀδιαιλλεκτος τῆς Τυχωνικῆς ἀποδειχθεῖσα.

Κατὰ ταῦτα οὐδετέρω τῶν κρατουσῶν τούτων ἐν Ρωσίᾳ ἐκκλησιῶν μερίδων δύναται νὰ κηρυχθῆ ἀνεύθυνος διὰ τὸν ἐπελθόντα διχασμὸν καὶ οὐδετέρω δύναται νὰ παρουσιασθῆ ὡς ἡ μοναδικὴ ἐκπρόσωπος τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐν Ρωσίᾳ. Ἐκατέρω τούτων καὶ ἐκπροσωπεῖ ἐν μέρει καὶ δὲν ἐκπροσωπεῖ τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὴν ἀδιάσπαστον ἐκκλησιᾶν παράδοσιν ἐν Ρωσίᾳ. Ἡ Τυχωνικὴ ἐκπροσωποῦσα τὴν ἐμμονὴν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις ἠθέτησε ὅμως ταύτας ἐν τῷ ἐκκλησιᾷ πολιτεύματι. Ἡ συνοδικὴ ἐκπροσωποῦσα τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ ἐκκλ. πολιτεύματος μετῆλθεν ὅμως μεθόδους ἐπαναστατικὰς καὶ

ἐφάνη ἐκκλίνουσα τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων. Πάντως οὐδετέρω τούτων, οὐδ' αὐτὴ ἡ συνοδικὴ λοιπόν, ἐμακρύνθη τῆς περὶ τὸ δόγμα ἀποστολικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, ἀλλ' ἔμειναν ἀμφοτέροισι φύλακες τῆς ὀρθοδόξου δογματικῆς ἀληθείας.

Ἐν τῇ συνοδικῇ ἐξ ἄλλου ἐκκλησιᾶ φαίνεται νὰ ἐνετάχθησαν οἱ πλείονες τῶν λαϊκῶν καθηγητῶν καὶ θεολόγων, εἰς τρόπον ὥστε ἡ περὶ τὰ θεολογικὰ γράμματα κίνησις νὰ παρουσιάζηται ὄχι ἀπλῶς ἀκμαιότερα ἀλλ' ἐν τινὶ μέτρῳ καὶ ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ συνοδικῇ ἐκκλησίᾳ ἐκδηλουμένη. Ἐντεῦθεν ἡ εἰς τὴν συνένωσιν τῶν δύο τούτων μερίδων καθίσταται καὶ ἐκ τῆς ἐπόψεως ταύτης ἀναγκαιοτάτη πρὸς περαιτέρω ἐπίδοσιν τῆς ρωσικῆς ἐκκλησίας. Κατὰ τίνα τρόπον δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ συνένωσις αὕτη, ἀποτελεῖ ζήτημα διεκφευγόν τῶν σκοπῶν τῆς παρουσίας μελέτης. Πρέπει ὅμως νὰ τονισθῆ, ὅτι ἡ συνένωσις αὕτη παρεμποδίζεται ἤδη μᾶλλον ὑπὸ τῶν προσωπικῶν διαφορῶν καὶ ψυχροτήτων, αἵτινες εἰσεχώρησαν μεταξὺ τῶν διαφορῶν ἐκκλησιῶν παραγόντων ἐν Ρωσίᾳ, ἐκ τῶν ἐκτοπισμῶν καὶ καθαιρέσεων καὶ ἐκπτώσεων, καὶ ὅτι μάλιστα μετὰ τὴν νομιμοποίησιν τῆς Τυχωνικῆς μερίδος ἐναντι τῶν Σοβέτ καὶ τὴν ἀναστολήν πάσης μεταρρυθμιστικῆς κινήσεως τῆς συνοδικῆς ἐκκλησίας οὐδεμία οὐσιώδης καὶ πραγματικὴ διαφορά ὑφίσταται μεταξὺ τῶν δύο μερίδων.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

ΔΙΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΑΜΒΩΝΑ
ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ

31

Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

(Κυρ. πρὸ τῶν Χριστουγέννων—18 Δεβρίου)

...Τέξεται δὲ σὺν καὶ κλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν».

(Ματθ. α' 21)

Ποίου χριστιανοῦ ἡ καρδιά δὲν σκιρτᾷ, ὅταν συνασθίνεται ὅτι ἐγένεν ἡδη ἀπὸ αἰῶνων πραγματικῆς ἡ ἀγγελικῆς αὐτῆς πρόορησις καὶ πρόκειται ἐτοιμῆ ἡ σωτηρία «παντὶ τῷ πιστεύοντι»; Ἡ ἅσα θλίψις καὶ οἰαδίποτε ἀπελπισία ὑποχωρεῖ ἐνώπιον τοῦ φωτός, τὸ ὅποιον χύνει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πιστοῦ ἡ ἐλπίς ἐπὶ τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίαν καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκειται ἡδη ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς μεσιτεύων ἀκαταπαύστως ὑπὲρ ἐκείνων, χάριν τῶν ὁποίων ἔχυσεν τὸ τίμιον αὐτοῦ Αἷμα. Περὶ τῆς σωτηρίας ταύτης ἔστω σήμερον ὁ λόγος.

Α. — Εἶναι γνωστὴ ἡ κατάστασις, δι' ἣν ὁ Θεὸς Δημιουργὸς προώριζε τὸν ἄνθρωπον· ἡ πρὸς αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐξομοίωσις ἀπετέλεσε τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὅποιον ὁ Πλάστης ἐκόσμησε διὰ τῆς ἰδίας Ἐφαντοῦ εἰκόνοσ, προικίσας δι' ὅλων τῶν μέσων, δι' ὧν θὰ ἠδύνατο ν' ἀξιοθῆ τοῦ θείου αὐτοῦ προορισμοῦ...

Ἄλλ' εἶναι ἐπίσης γνωστὴ ἡ συμπεριφορὰ, ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐπέδειξεν ἀπέναντι τοῦ Πλάστου καὶ ἡ κατάχρησις τῶν δωρεῶν, δι' ὧν εἶχεν εὐεργετηθῆ

ὑπ' Ἐκεῖνου. Περιεφρόνησε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἴδιον θέλημα ὑποταχθεὶς καὶ ποθήσας νὰ γίνῃ θεός, χωρὶς διόλου νὰ κοπιᾷσῃ, ἔλαβε τῆς κακίας αὐτοῦ τὰς φυσικὰς συνεπείας, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ὁποίων στένων διήρχετο τοὺς αἰῶνας εἰς τὴν σκοτεινὴν κοιλάδα τοῦ Κλαυθμῶνος.

Τελείως ἀπολέσας τὴν θεϊαν ζωὴν, δι' ἧς καὶ μόνης ἠδύνατο ἐπιφελῶς νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς δοθείσας αὐτῷ δυνάμεις διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ σκοποῦ του, κατέστη τῆς ἁμαρτίας αἰχμηλωτός, τῶν παθῶν του δούλος, τῆς φρίσεως ὑποχείριος, τοῦ διαβόλου παίγιον, μάτην ἀγωνιζόμενος νὰ ἴδῃ καὶ πάλιν τὸ φῶς τοῦ Παραδείσου, ἔστω καὶ μακρόθεν. Ἡ θέλησίς του ἐξησθένισε, ἡ συνείδησίς του ἡμαιοφώθη καὶ τὴν κτίσιν ἀντι τοῦ κτίσαντος λατρεύσας ἐφαντάζετο τὸ θεῖον ἔχον ἀνάγκη τῶν θυσιῶν του, ἀδυσωπήτως ἐκδικητικόν, καὶ προσεπάθησε καὶ δι' ἀνθρωπίνων ἔτι αἱμάτων νὰ χορέσῃ τὴν δίψαν ταύτην τῆς ἐκδικήσεως, μὴ δυνάμενος, ὁ ταλαίπωρος, ν' ἀνακύψῃ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς καταστροφῆς, ἣν ὁ ἴδιος ἐργάσθη κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Ἐντεῦθεν ἡ κακία καὶ ἡ ἀκολασία ἐκυριόρχησε ἀνά τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν ὀλόκληρον καὶ ἡ ἀλήθεια ὅπουδῆποτε ἐτόλμα ν' ἀναδώσῃ σπινθηρότινα, κατεδιώκετο ἀπηνῶς καὶ ὡς ἔγκλημα πολλάκις ἐχαρακτηροῦετο. Τίς δὲν γνωρίζει ποῖον ὑπῆρξε τὸ τέλος τοῦ Σαωκράτους; Τίς ἀγνοεῖ τὸ τέλος τῶν Προφητῶν...

Δικαίως ὁ ψαλμωδὸς ἐβόα ἐκ βάθους καρδίας: «Πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχοειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός», καὶ ὁ ἔλλην σοφὸς διεκήρυττε πρὸς τοὺς συγχρόνους του ἔθνικούς, τοὺς κωχωμένους διὰ τὴν σοφίαν των καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν των, «καθεύδοντες διατελοῖτε ἂν εἰ μὴ τίνα ὁ Θεὸς πέμψοι κηδόμενος ἡμῶν»...

Ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης ἐποχῆς, «ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου», ἠκούσθη ἡ ἀγγελικὴ φωνὴ εἰς μίαν γωνίαν τῆς οἰκουμένης προαγγέλλουσα τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ, «... αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν».

Β'.— Διὰ τῆς ὑπερόχου διδασκαλίας Του, ἣν ἐπεσφράγισε διὰ τῆς ἀμέμπτου πράγματι ζωῆς Του, ὑπέδειξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸν τρόπον τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ, πρὸς ὃν μάτην κατέτεινεν ἐπὶ αἰῶνας ἡ ἀνθρωπότης, καὶ διεκήρυξεν ὅτι μόνον ἐν τῇ ἀγάπῃ πραγματοποιεῖται τὸ ἰδανικὸν τῆς θεώσεως. Τοῦτον δ' ἀκριβῶς τὸν κανόνα ἐπεκύρωσε διὰ τοῦ ἰδίου Αἵματός Του, ὅπερ ἔχυσεν ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Πατέρα Του καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀνοίγων οὕτω καὶ πάλιν τοῦ Παραδείσου τὰς πύλας, δι' ὅσους θὰ ἤθελον νὰ ἐγκολπωθοῦν τὸν «σταυρόν» Του, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμά Του καὶ ὑποτασσόμενοι ὡς Ἐκεῖνος, ἀπολύτως καὶ ἀπροφασίστως, εἰς τὸ θέλημα τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς.

Διεκήρυξεν ὁ Χριστὸς ὅτι «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει» καὶ ἐνεφύτευσε εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἀνθρωπότητος τὸν σπόρον τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ ὁποίου ὁ τρώγων «οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα».

Διετράνωσε τὴν ἀπειρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπην, ἐνεκα τῆς ὁποίας καὶ τὸν Υἱὸν ἔστειλεν «ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον», καὶ ἔχυσε βάλασιον παρηγορίας εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀποτεθαρονημένων μετὰ τὴν βεβαίωσιν, ὅτι «χωρὶς γίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενηκόοντα ἐννέα δικαίους». Συνέστησε, τέλος, τὴν ἐκκλησίαν τῶν πιστῶν, ἣν ἐπροίκισε διὰ τῶν δωρεῶν τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ διὰ τοῦ πολυτίμου μαργαρίτου τοῦ ἰδίου Αἵματος καὶ Αἵματος καὶ ἀφῆκεν ἔλευθερὰν τὴν μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς ἐπικοινωνίαν διὰ τοῦ προνομίου τῆς προσευχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπένευμε τὴν δύναμιν καὶ τοῦ «ὄρη μεθιστίνειν».

«Ἦνεσθε τέλειοι, ὡσπερ ὁ Πατήρ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, τέλειος ἐστὶ» καὶ «ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου». Ἴδου τοῦ συγκεντροῦται τὸ τέμα τῆς ζωῆς, ἣν ὁ Χριστὸς διεγράψεν εἰς τοὺς πιστοὺς Του, ὧν ἡ ζωὴ ὀφείλει νὰ δαπανᾶται «πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ».

Ἴδου πῶς ὁ ἄνθρωπος ἐπανερχεται εἰς τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας ἀκολουθῶν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις εἰσῆλθεν ἤδη εἰς τὰ «ἅγια τῶν ἁγίων» «προωτότοκος» ὑπὲρ ἡμῶν.

Τί λέγεις, χριστιανέ; Αἰσθάνεσαι εἰς τὴν ψυχὴν σου τὴν δύναμιν τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας; Πραγματοποιεῖς εἰς τὴν ζωὴν σου τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἡ πίστις σου σὲ ἐκάλεσεν; Ἔχεις σαφῆ ἀντίληψιν τῆς μεθόδου, ἣν πρέπει ν' ἀκολουθήσῃς; Τότε θὰ αἰσθανθῆς ἀσφαλῶς τὴν χαρὰν τῆς ἐλευσεως τοῦ Σωτῆρος, ἔαν ὁ Χριστὸς εἶναι καὶ ἰδικός σου Σωτῆρ.

E. Γ. Μ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Περὶ τῶν θρησκευτικῶν.

Ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς ΙΑ' Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν λειτουργῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἅτινα προλαυβάνονται ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ ἑλτίου Ὀμοσπονδίας λειτουργῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως, μετ' ἐπιχειρήσεως εἰδομένη πρότασιν τῆς Ἐνώσεως Θεσσαλονίκης εἰσηγομένην ὅπως τὰ θρησκευτικὰ διδάσκονται καὶ εἰς τὰ πρακτικά λέγειαι ὡς καὶ εἰς τὰ γυμνάσια, ἐπὶ δὲ ὅπως διδάσκονται τὰ θρησκευτικὰ καὶ εἰς τὰς σχολὰς, εἰς ἃς δὲν διδάσκονται, καὶ ἀνεξήγητ' εἰς δύο ὄρας ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῇ σ' τῶν γυμνασίων. Τὸ πρῶτον εἶπε εὐχάριστον πρὸς μόνον διότι ἀνήκει εἰς ἀνελεύθερον τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ἀδιαφόρως ἔχουσι πρὸς τὰ θρησκευτικὰ, ὧν ἡ σπουδαιότης εἶπε πανθομολογημένη ὑπὸ πάντων τῶν γνησίων παιδαγωγικῶν. ἐπίσης δὲ ἀκούονται καὶ φωναὶ κατ' αὐτῶν ὑπὸ τινῶν δογματισμῶν, ἀλλὰ καὶ διότι ἐνισχύονται αἱ ὑπὲρ τῆς λογικωτέρας συνθέσεως τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν ἐνδελεχῆς προσπάθειαι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐκ μεθῶς αὐτῶν τοῦτων τῶν γνησίων τῶν λειτουργῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ὡς ἐγγρ-

τερον ἐκ πείρας διαπιστούντων τὴν ἀνάγκην ταύτην. Ἡ πολιτεία εἶνε ἀνάγκη νὰ πεισθῆ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χωρίζωνται οἱ Ἕλληνες εἰς δύο τάξεις, ἢ ἢ ἑτέρα ἀποτελεῖται ἐκ μὴ-ἀνθρώπων, ἀφοῦ ἢ ἐν ὄρισμένοις δημοσίοις σχολείοις τελεία ἔλλειψις θρησκευτικῆς διδασκαλίας ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἄρνησιν τοῦ σπουδαιότερου τῶν οὐσιωδেষτάτων γνωρισμάτων καὶ δικαιωμάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἐὰν τεθῆ σαφῶς καὶ ἀπρὸφρόσως τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνώπιον τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, ἀσφαλῶς δὲν θὰ δινηθῆ νὰ σταθῆ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἀπογοιτουμένη κατὰ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας ἐν πᾶσι τοῖς σχολείοις τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἐὰν πράγματι ἢ ἀντιπροσωπεῖα αὕτη εἶνε ἐκφραστὴς τῶν αἰσθημάτων, τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς βουλήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ νομοθετῆ ἐκ προσώπου αὐτοῦ.

Ὁ σεισμός καὶ οἱ παλαιοημερολογίται.

Ἐξ ἀφορισῆς μεταβάσεως ἀγορεύειν τινας παλαιοημερολογίται εἰς Χαλκιδικὴν, διὰ ψιθυριστικῶν διδασκαλιῶν πείσαντος πολλοὺς νὰ μὴ ἐκκλησιάσωνται διότι τῶν σεισμῶν αἴτιον εἶνε τὸ νέον ἡμερολόγιον, ἐπὶ τοῦ ἀναγράφαντος τὸ πρᾶγμα τύπου εἰσπτόχως ἐπίκαιρος ἐγένετο ἐπόμνησις παρομοίον περιστατικῶν ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας σχετιζομένων πρὸς τὸν Μοροφιστισμὸν, τὸν ἀφειλόμενον εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Μοναχοὶ μοροφιστῆται, καταφυγόντες κατὰ τὸν 5' αἰῶνα εἰς Κων/πολιν καὶ τελούντες ἐκεῖ ἐπὶ τὴν προστασίαν τῆς αυτοκρατορίας Θεοδώρου, κατώρθωσαν νὰ πείσουν πολλὸν λαὸν ὅτι ὁ τότε ἀκριβῶς (533) συγκλονήσας τὴν Κων/πολιν σεισμός ὀφείλετο εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Α' Οἰκονομ. Συνόδου. Ὁ λαός, σπεύσας εἰς τοὺς ναοὺς, ἐπεδόθη εἰς ὀλονγκτίους λιτανείας, μεταβὰς δὲ καὶ εἰς τὰ ἀνάγκορα ἐκράυαζεν «Νικᾶ ἢ πίστις τῶν χριστιανῶν ὁ σταυρωθεὶς σῶσον ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν. Ἀγνοῦστε Ἰουστινιανέ, τὸν βίβλας. Ἄρον, καῦσον τὸν τόμον, τὸν ἐκτεθέντα ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων τῆς συνόδου Χαλκηδόνος!» «Νομίζει κανεὶς—ἐπιλέγει ἐπιτυχῶς ἢ «Ἐστία»—ὅτι ἀναγινώσκει τηλεγράφημα τῶν νεοελλήνων παλαιοημερολογιτῶν πρὸς τὴν κερβέρνησιν».

*

Ἰπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Ἅγιοι Πατέρες νὰ προσέχουν» ἢ Σοφιανῆ ἐφημερίδι Μακεδονία γράφει ἐν τῷ φύλλῳ αὐτῆς τῆς 21 Νοεμβρίου τὰ ἑξῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας: «Ὁ νέος καταστατικὸς χάρτης τῆς βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας ἐξετάζεται ὑπὸ τῆς ἱερᾶς συνόδου. Ὅλα τὰ ὄργανα τῆς κοινῆς γνώμης ἀπεφάνθησαν κατὰ τῆς μεταφορᾶς τῆς ἑδρας τῆς Ἐξαρχίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Σόφιαν. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἢ κοινὴ γνώμη ἐγκρίνει τὴν ἀπομν ταύτην. Ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως τοιαύτη ἢ καὶ ἢ ἀντίληψις τῶν ἰδρυτῶν τῆς Ἐξαρχίας, προβλεψάντων ἑδραν αὐτῆς τὴν Κωνσταντινουπόλιν. Ἐν τούτοις ἐπιμόνος διαδίδονται φημαι ὅτι δι' ὀρισμένους τοὐλάχιστον μητροπολίτας τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλύθη προκαταβολικῶς ὑπὸ πνεῦμα ἀντίθετον πρὸς τὰ ἐθνικὰ ἰδεῶδη. Οὕτως ὀφείλομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἡμετέρων πνευματικῶν ἀρχηγῶν ἐπὶ τῆς ἰσχύος τῶν ἐθνικῶν μας ἰδεῶδων, τὰ ὅποια δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραμελῶνται ἀτιμωρητί. Τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα τοῦ Βουλγάρου σχετίζεται μετὰ τῆς ἐθνικῆς ἰδέας.

Μόνον οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὰς δημοσίας ἐξυβρίσεις καὶ προσβολὰς, εἰς ἃς ἦσαν ἐκτεθειμένοι οἱ Ἕλληνες Μητροπολίται ἐκ μέρους τῶν βουλγαρικῶν ποιμνίων, τὰ ὅποια δὲν ἐφοβοῦντο οὔτε τὸν Θεόν. Οὕτω δύναται νὰ ἐξηγηθῆ καὶ τὸ γεγονός ὅτι σήμερον αἱ ἐν τῇ ἐλληνοκρατομένη καὶ τῇ σερβοκρατομένη Μακεδονίᾳ ἐκκλησιαί παραμένουσι κεναί. Οἱ Βούλγαροι μητροπολίται δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογίζωσιν ὅτι ὁ λαὸς θὰ παραιτηθῆ ὀρισμένων ἀντιλήψεων ἐπὶ ἐθνικῶν τιμῶν ζητημάτων, ἢ ἢ ἱερὰ σύνοδος μονη λάβη ἀπόφασιν ἐπ' αὐτῶν. Τοιαῦτα αὐτοπεποιθήσεις ἢδύναντο νὰ ἐμπνεύσωσι πικρὰς ἀπογοιτήσεις καὶ ν' ἀνοίξωσι τρομερὸν χάσμα μετὰξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν αὐτοῦ, ὡς καὶ νὰ προκαλέσωσι διακοπὴν τῶν μετὰξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ λαοῦ σχέσεως. Καί, ἐὰν ἢ ἱερὰ σύνοδος ἐπιμεινῆ νὰ ἐπιβάλλη ἀπόφασιν ἀντεθνικῆν, δὲν ἀποκλείεται νὰ ἐπαναληφθῶσιν αἱ ἡμέραι τῶν κατὰ τοῦ Φαναρίου ἐκκλησιαστικῶν ἀγῶνων. Θὰ μεταφέρωμεν τὸν ἀγῶνα εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς πλατείας, τὰς ἐκκλησίας, πανταχοῦ, ἀλλὰ δὲν θὰ ἀπαρῶμεν τὴν παραμέλησιν μεγάλων ἐθνικῶν ἰδεῶδων, διὰ νὰ ἰκανοποιηθῶσιν αἱ φιλοδοξίαι ὀρισμένων πνευματικῶν ἀρχηγῶν, διακοπᾶντων τὰς μετὰ τοῦ λαοῦ σχέσεις αὐτῶν. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ ἐμπνεύσῃ φρόνησιν εἰς τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς συνόδου διὰ νὰ μὴ καταλήξωσι τὰ πράγματα, ὡς προαναφέραμεν. Ἡ ὀφισταμένη πάντοτε ἁρμονία μετὰξὺ Λαοῦ καὶ Ἐκκλησίας δὲν πρέπει νὰ παραβιασθῆ διὰ βεβιασμένων ἀποφάσεων.

*

Τὸ Συνοδικὸν Συμβούλιον τῆς Βέρνης ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀνασυστήσῃ τὸν θεσμὸν τοῦ διακόνου, ὡς βοηθοῦ τοῦ πάστορος, καθ' ὃν τύπον—λέγουσι τὰ προτεστ. φύλλα—ὑπάρχει ὁ θεσμὸς οὗτος ἐν τῇ ἀρχεγονῶν χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὡς ἀπαιτοῦσιν αὐτὸν αἱ σύγχρονα ἀνάγκαι. Τὰ καθήκοντα τῶν διακόνων θὰ ἦνε: ἐργασία εἰς τὰ Κυριακὰ σχολεῖα καὶ ἰδίᾳ καθοδηγήσις τῶν νεοσυλλέκτων μαθητῶν τῶν ἐπίσκεψις τῶν νεηλίδων ἐνοριτῶν ἐπισκεψίσεις ἐπὶ ψυχικῇ παρομυθίᾳ καὶ ἀνακουφίσει βοήθεια εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς ἐνορίας, καὶ οἰαδήποτε ἄλλη διακονία κοινωνικὴ ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε περιστάσεων.

ΧΡΟΝΙΚΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 21 Νοεμβρίου ἐ. ἔ. καὶ δημοσιευθέντος τῇ 2 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, διωρισθῆσαν κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νόμου 5383 διὰ μίαν τριετιάν τακτικὰ μέλη τοῦ παρὰ τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου οἱ 1) Κύριλλος Ψύλλας Ἀρχιμανδρίτης, καὶ 2) Δουκάς Πανασασταίου Πρωτοπρεσβύτερος, ἀναπληρωματικὰ δὲ οἱ 1) Κύριλλος Ζαχόπουλος Ἀρχιμανδρίτης καὶ 2) Κωνστ. Μπόγδανος Οἰκονόμος.

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 21 Νοεμβρίου ἐ. ἔ. καὶ δημοσιευθέντος τῇ 28 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἰδρῦθη ἐν τῷ συνοικισμῷ Ἀνκόβρουσις τῆς κοινότητος Ἀμαρουσίου ἐνορία με ἐνοριακὸν ναὸν τὸν τῆς Ἁγίας Βαρβάρας.

— Τὴν Α.Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ἐπισκέφθη πρὸ τίνος τὸ Προεδρεῖον τῆς ἁρισυστάτου Χριστ. Κοινωνικῆς Ἐνώσεως. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Α. Συμβουλίου καθηγητῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἀριστ. Κούζης προσφωνῶν τὴν Α. Μ. εἶπε σὺν τοῖς ἄλλοις τὰ ἑξῆς: «Προσερχόμεθα πρῶτον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ ζήσωμεν οὐ μόνον τὰς εὐλογίας αὐτῆς—πρὸς εὐδῶσιν τῶ ἐργου τῆς Χ.Κ.Ε., ἀλλὰ καὶ ἀμέριστον τὴν μεγάλην ἠθικὴν αὐτῆς ὑποστήριξιν. προκειμένου ἄλλως τε περὶ κοινῶ ἐργου. Ἡ πείρα δυστυχῶς ἀπέδειξεν ἤδη, ὅτι ἢ διὰ βίαιων μέσων πραγματοποιήσις ριζοσπαστικῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἀπειλῆ οὐ μόνον τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ὡς συνέβη ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ χώρᾳ, ἢτις μέχρι τίνος ἔθεωρετο ὡς

προϋργίον του Χριστιανισμού, ἐν ᾧ μετὰ τὴν κατάρρευ-
σιν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος χερμάζεται καὶ ἡ τοῦ Χρι-
στοῦ Ἐκκλησία. Δυστυχῶς δὲ παρόμοιαι ἀρχαὶ καὶ ἐν
Ἑλλάδι καταλλήλως ἀπὸ τίνος καλλιεργούμεναι ἤρξαντο
καρποφοροῦσαι κατ' ἐπιεικῶς ὑπονομεύουσαι τὴν ἐλ-
ληνικὴν κοινωνίαν καὶ αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, καίτοι τὰ
θεμέλια αὐτῆς ἔχουσι στερεῶς ἐδραιωθῆ εἰς τὰς καρδίας
τῶν Ἑλλήνων. Θὰ προσπαθῶμεν λοιπὸν νὰ κατανοηθῆ
ὑπὸ τούτων, ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτῶν ἐπιτυγχάνεται ἐξ ἴσου
καλῶς οὐχὶ δι' ἀνατροπῶν καὶ παντοειδῶν συμφορῶν,
ἀλλὰ διὰ τῶν κοινωνικῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς θρη-
σκείας. Πάντως ὁ καιρὸς εἶναι ὄξυς, αἱ περιστάσεις ἐ-
πείγουσι καὶ δέον ταχέως νὰ ἐργασθῶμεν ἵνα ἐπιπληρῶ-
σασιν αἱ κοινωνικαὶ αἴται ἀρχαὶ πρὸς ἀναδημιουργίαν ἐν
Ἑλλάδι νέας ἡγιῶς καὶ εὐημερούσης κοινωνίας, ἵνα μὴ
ποτε εἴπωμεν, ὅτι ἤρξαντο μερῶν πολλὰ ἀργά. Ἡ
Α. Μ. συνεχαρὴ τοὺς ἀναλαβόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς
ἰδρύσεως τοιαύτης Ἐνώσεως καὶ ἐξέφρασε τὴν ἰδιαιτέραν
εὐαρέσκειαν αὐτῆς, διότι ἡ τοιαύτη κίνησις προέβλεπε
ἐξ ἐσθβῶν λαϊκῶν κύκλων πρωταγωνιστούντων ἀνδρῶν
ἐκλεκτὰς ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ θέσεις κατεχόν-
των. διεβεβαίωσε δὲ τὸ Προεδρεῖον τῆς ΧΚΕ, ὅτι ἡ Ἐκ-
κλησία θὰ παράσχη ἀμέριστον τὴν ἀρωγὴν τῆς πρὸς εὐό-
δοσιν τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν αὐτῆς.

— Τὴν παρελθούσαν Πέμπτην, 8 τρέχοντος καὶ ὥραν 7
μ.μ. ἐγένετο ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Παρισσοῦ ἐνώπιον
πολυπληθεστάτου καὶ ἐκλεκτοῦ ἀγροατηρίου ἡ πρώτη διά-
λεξις τῆς «Χριστιανικῆς Κοινωνικῆς Ἐνώσεως» μετ' ὀμι-
λητῆν τὸν Γεν. Γραμματέα αὐτῆς κ. Παν. Μπρατωϊάτην
Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου, περὶ τοῦ Χριστιανικοῦ
Κοινωνικοῦ καὶ τῆς σχετικῆς πρὸς αὐτὸν παγκοσμίου
κινήσεως».

— Ὁ σεβ. Μητροπολίτης Βεργίας καὶ Ναούσης κ. Πο-
λύκαρπος προσέλαβεν Ἱεροκήρυκα τὸν κ. Κ. Χρόνην,
πτυχιούχον τῆς Θεολογίας, ὡς καὶ τὸν κ. Δ. Παπαδόπου-
λον, πτυχιούχον τῆς Θεολογίας, διὰ τὴν πόλιν Ναούσης.

— Ὁ σεβ. Μητροπολίτης Βεργίας καὶ Ναούσης κ. Πο-
λύκαρπος προσέθη τῆς ἐν Μενιδίῳ τελεσθείσης πανηγύ-
ρεως ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς Ἁγ. Βαρβάρας, ἐφ' ἣ καὶ ἐξεφώ-
νησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἐσρατῆς.

— Ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Στρατιωτικῆς Λέσχης τὴν παρελ-
θούσαν Τετάρτην ἐγένετο διάλεξις τοῦ Ταγματάρχου Δημ.
Ἀρχιμανδρίδου περὶ τῆς μεγάλης μάχης τοῦ Τουλῶ-
Μπουάρ ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, ἣτις ἐγένετο ἀπὸ τῆς 26 μέχρι
τῆς 30 Μαρτίου 1931. Εἰς τὴν διάλεξιν ἰδιαιτέρως κλη-
θεὶς παρόστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ
Φανοριοφερσαύλων κ. Ἰεζεκιήλ, ὅστις ὡς Ἱεροκήρυξ τοῦ
34ου πεζ. συντάγματος συμμετέσχε τῆς μάχης τραυματι-
σθεὶς ἐκ θραυσμάτων οὐδὸς. Ὁ Σεβ. φέρων ἀντὶ ἐγκολ-
πίου τὸν χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Ἀριστείου ἀνδρείας, ὅπερ
τῷ ἀπενεμήθη εὐθὺς μετὰ τὴν μάχην, ἐγένετο δεκτὸς τι-
μητικώτατα ὑπὸ τῶν παρισταμένων Ἀντιστρατήγων Μα-
νέτα καὶ Διαλέτη καὶ τῶν λοιπῶν ἀξιωματικῶν. Ὁ ρήτωρ
περιγράφων τὴν μάχην ἀνέφερεν ὅτι εἰς κρισιμώτατον ἀ-
τῆς σημείον, καθ' ὃ ἐκλονίζετο τὸ κέντρον τῆς παρατά-
ξεως καὶ ἀπεχώρησε τὸ πυροβολικὸν ἵνα μὴ αἰχμαλωτι-
σθῆ, ὁ Ἱερεὺς τοῦ Συντάγματος Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτης
ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τοῦ Συντῆος καὶ εἰς τὸ πλευρὸν
τοῦ ἡρωϊκοῦ Διοικητοῦ Συνταγῆος Διαλέτη περιέφερεν αὐ-
τὴν εἰς τὰς πρώτας γραμμάς, ἐπιτευχθέντος ἵνα ἀνασταλῆ
ἡ υποχώρησις καὶ νὰ παραμείνῃ τὸ Σύνταγμα ἀκλόνητον
εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ πυρός, ὅτω δὲ ἐκέρδισε τὴν νίκην.

— Ἐν Καρδίτῃ ἤρξατο ἀπὸ τῆς 25 παρ. μηνὸς ἡ λει-
τουργία τῶν Κατηχητ. σχολείων. Ἡ ἐναρξίς ἐγένετο πα-
νηγυρικῆ, συνελθόντων εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Κωνσταντί-
νου τῶν μαθητῶν καὶ τῶν μαθητριῶν μετὰ τῶν διδασκα-
λῶν καὶ τῶν διδασκαλισσῶν των, ἐνώπιον των ὁποίων ὁ
πρωτοσ. τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως ἀρχιμ. Κύριλλος Καρμα-
λιώτης ἀνέπτυξε τὴν μεγάλην σημασίαν τοῦ θρησκευτικοῦ
διαφωτισμοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς διαπαιδαγωγίσεως τῶν παι-
διῶν.

— Κατ' ἐντολήν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας
καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανοῦ περὶ τὰ μέσα τοῦ παρ. Ὀκτω-
βρίου ἐγένετο μετ' ἐπισημότητος ἡ ἐναρξίς τῆς λειτουρ-
γίας τῶν Κατηχητικῶν σχολείων τῆς μητροπόλεως. Μετὰ

τὴν λειτουργίαν οἱ κατηχηταὶ ἐφημέριοι ὠδήγησαν τοὺς
μαθητὰς εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Βασιλείου, γενομένης δὲ
δοξολογίας χοροστατούντος τοῦ σεβ. Μητροπολίτου ἡ-
μινεύθη εἰς τὰ παιδιά ἡ εὐαγγελικὴ περικοπή τῆς ὑπὸ
τοῦ Κυρίου εὐλογίας τῶν παιδιῶν ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Κω-
τσάκη, ἐπόπτου τῶν Κατηχ. σχολείων, ὁ δὲ σεβ. Μητρο-
πολίτης ἀνέπεμψεν εἰς τὰς δέξιν καὶ εὐχὴν ὑπὲρ τοῦ ἀνο-
θεν φωτισμοῦ διδασκόντων καὶ διδασκόμενων, κατέκλεισε
δὲ τὴν σεμνὴν τελετὴν διὰ πατρικῆς πρὸς τὰ παιδιά καὶ
τοὺς γονεῖς των διδασκαλίας καὶ παραιρέσεως περὶ τα-
κτικῆς φοιτήσεως καὶ συστηματικῆς ἐπαγγελματικῆς. Ἐν
εἰδικῇ δὲ συγκεντρώσει τῶν κατηχητῶν εἰς τὸν ναὸν τοῦ
ἁγ. Δημητρίου ὁ μεν σεβ. μητροπολίτης ὑπέδειξεν εἰς αὐ-
τοὺς τὰ ἐφόδια δι' ὧν δύνανται νὰ καταστήσωσι τὴν δι-
δασκαλίαν των καρποφορῶν, τοῖσας ἰδίως τὴν ἱεροπρεπῆ
συμπεριφορᾶν, ὁ δὲ ἐπόπτης τῶν Κατηχ. σχολείων παρῆ-
σε διαφόρους ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου καὶ τῆς μεθόδου
τῆς κατηχητικῆς διδασκαλίας.

— Ἐν Τριπόλει ἐξακολουθοῦσιν ἀνελλιπῶς ἐκδιδόμεναι
αἱ τὸ τρίτον ἡδὴ ἀνασυσταθεῖσαι Ἐκκλησιαστικαὶ Εἰδή-
σεις τοῦ Ἱερατικοῦ Συνδέσμου Μαντινείας καὶ Κυνου-
ρίας εἰς μηνιαία φύλλα, περιλαμβάνοντα λίαν ὠφέλιμα ἡ-
θικά διδάγματα, κοινωνικά ἄρθρα, καὶ ἄλλην ψυχροφελῆ
ἕλην ἐν αὐταῖς δημοσιεύονται καὶ αἱ πομπαντορικαὶ ἐγ-
λύκλιοι τοῦ σεβ. Μητροπολίτου κ. Γερμανοῦ, ὡς καὶ αἱ
εἰδησεις τῆς ἐπαρχίας.

— Ἐν συνελεύσει τῶν μελῶν τοῦ Μοναστικοῦ Συνδέ-
σμου Μαντινείας, συγκροτηθεῖσιν ἐν τῇ μονῇ Βαρσῶν ὑπὸ
τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου κ. Γερμανοῦ, ἀ-
πεφασίσθη ἡ ἰδρύσις μικροῦ Ὀρφανοτροφείου ἀρρένων
ἐν τῇ μονῇ Γοργοεπηκόου (Ταπιανῶν), εἰς τὸ Α. Σ. δὲ
τοῦ συνδέσμου ἀνετέθη ἡ σύνταξις τοῦ κανονισμοῦ καὶ ἡ
προμυθία εἰδῶν πρὸς ἄμισον ἐναρξίν τῆς λειτουργίας
του.

— Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐν Τριπόλει Ἐνορ. Φιλοπ. Ἀ-
δελφότητος καὶ χάριν περιθάλψεως τῶν πτωχῶν, ἰδίως
κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων, πρωτοβουλία τοῦ
σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας διαργανώθη βοηθούντος
τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς πόλεως ἐορτῆ, καθ' ἣν συνελέγη
ποσὸν δραχ. 21,454

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΔΕΛΦΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ὁ σεβ. μητροπολίτης Ἀξιώτης ἐπανελθὼν πρὸ τίνος
ἐκ Συρίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ, ἐκόμισεν ἐκεῖθεν, κατὰ τὸν
Πάντανον, ἐλπιδοφόρους εἰδήσεις ὡς πρὸς τὴν εἰρή-
νευσιν τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας.

— Προνοία τοῦ σεβ. μητροπολίτου Καρθαγίνης οἱ ἐν
Σφᾶξ, Τύνιδι καὶ Ὁράν χριστιανοὶ τῆς ἐπαρχίας του συν-
εσέφερον ὑπὲρ τῶν σιμοπαθῶν τῆς Χαλικιδικῆς φρ.
9,375. Καὶ ἐκ μέρους τῶν χριστιανῶν τῆς αἰθιοπικῆς πό-
λεως Διρέ—Δάουσα διεββιάσθη πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν
ποσὸν ἐκ φρ. 4,777.

Ἐξεδόθησαν:

Ἱεραὶ Ἀκολουθίαι: Εἰς τὴν πρώτην τοῦ νέου
ἔτους—Εἰς τὴν κε'. Μαρτίου—Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει καὶ
λήξει τῶν μαθημάτων ἐν τοῖς Σχολείοις—Ἐπὶ τῇ
ἐνάρξει πάσης ἐργασίας—Ἐπὶ τῇ ἐπιστροφῇ εἰς τὴν
ὀρθοδοξίαν—Ἐπὶ τῇ ἀνασυστάσει γάμου διεξυχθέντων.

Τιμᾶται δραχ. 10

Α'. Συνέδριον τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς
Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν (10—13 Μαΐου 1932).

Τιμᾶται δραχ. 50

Ἐβρηνται ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἐκκλησίας».

Τὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐμβάσματα δέον νὰ
διευθύνονται: Περιοδικὸν Ἐκκλησία». Γραφεῖα
I. Συνόδου. Πᾶσα δὲ ἐπιστολὴ ἀφορῶσα εἰς τὴν
σύνταξιν δέον νὰ διευθύνηται:
Γραφεῖα Ἐκκλησίας», Ἀρχιεπισκοπῆν.